

KAKSI TASAPAINOTTAVAA KESKIKENTTÄPELAAJAA

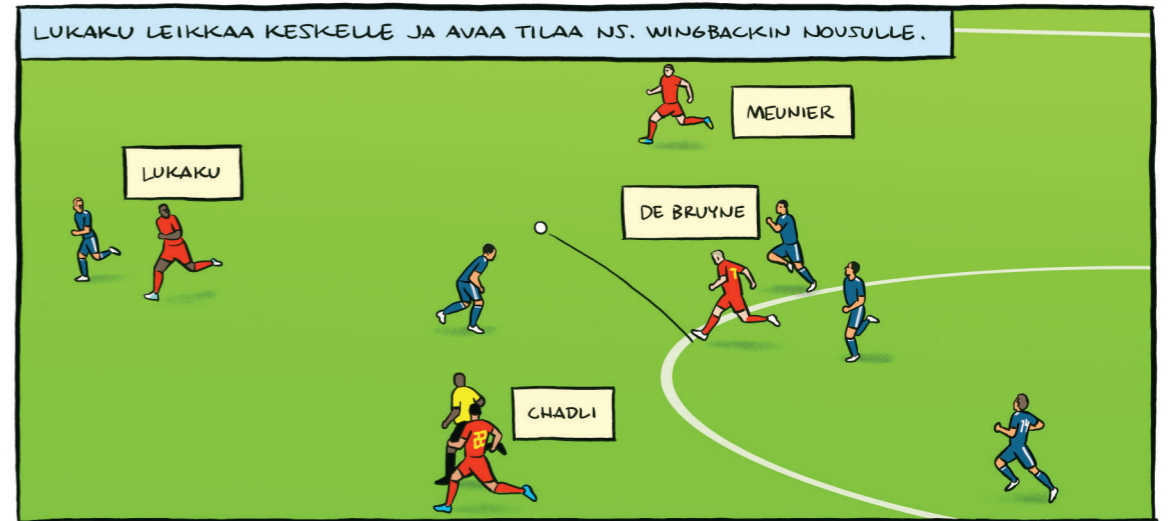
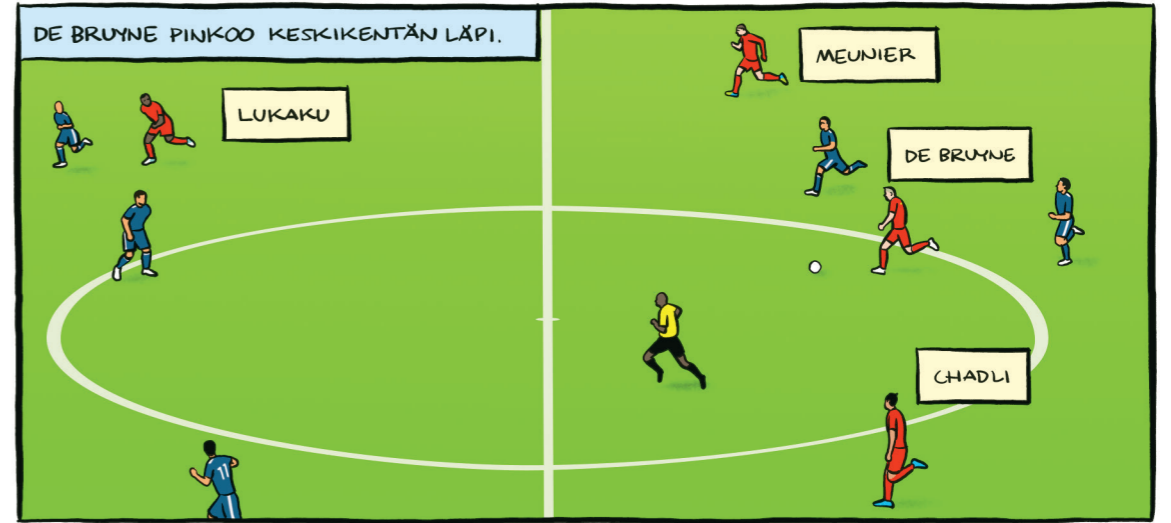
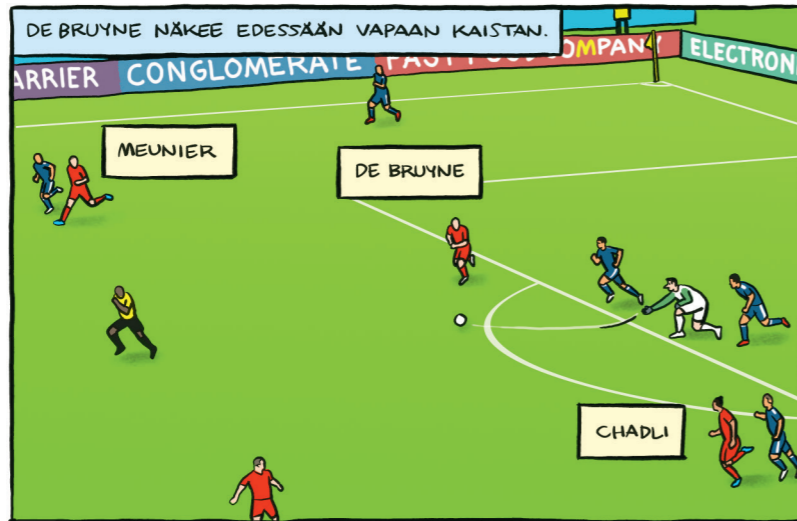
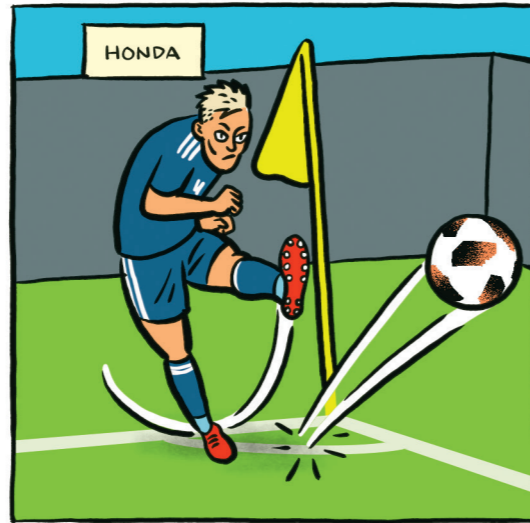
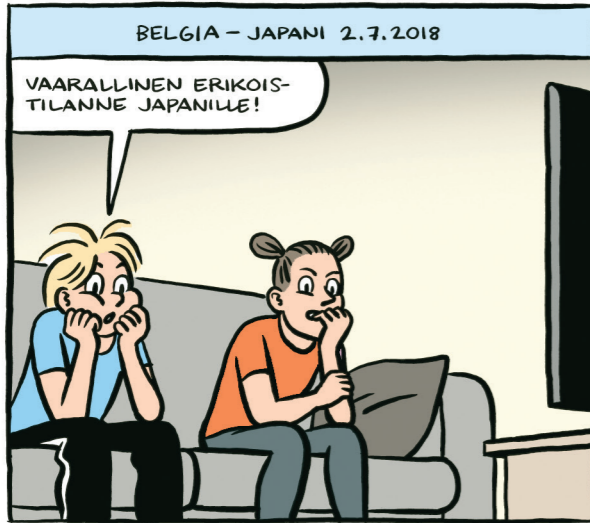
4-2-3-1

VENÄJÄN JALKAPALLON MM-KISOISSA vuonna 2018 kultaa voittaneen Ranskan maajoukkueen avainpelaajia olivat kaksi tasapainottavaa keskikenttäpelaajaa N’Golo Kanté ja Paul Pogba. Ranskalainen jalkapallokoulutus on tuottanut runsaasti erinomaisia toppareiden edessä pelaavia keskikenttäpelaajia – edellä mainittujen ohella muun muassa Claude Makélélé, Didier Deschamps ja Patrick Vieira. Ranskan maajoukkueessa nämä ilkeämielisten sanoin ”pullokuskit” antoivat pyyteettömällä työnteollaan tähtipelaaja Zinédine Zidanen loistaa ilman merkittäviä puolustusvelvoitteita. Pullokuski on kilpapyöräilystä lainattu termi, joka viittaa pyöräilytallin apuajajiin.

4-2-3-1-peliryhmituksen suosio on viime vuosina lisääntynyt. Sen avulla Lionel Messi ja Francesco Totti kaltaisten pelaajien eli hyökkäyksestä keskikentälle tippuvien kuljetus- ja syöttötaitureiden pysäyttäminen helpottuu. Taktiikan etuna on, että pelaajat ovat levittäytyneet koko kentän alueelle. Yleensä taktiikan avulla syntyy maalintekotilanteita, sillä neljällä ylimmällä pelaajalla on hyökkäysvelvoite. Taktiikka vaatii puolustajia, jotka osaavat antaa avaavia syöttöjä. Hyökkääjän takana vaanivaa keskikenttäpelaajaa voi käyttää pelintekijänä ja linkkipelaajana vastahyökkäyksissä. Myös tätä peliryhmitystä luonnehtii näkemys, jonka mukaan liikkuvien kolmioiden ja diagonaali- tai viistosyöttöjen avul-

4-2-3-1 Vuoden 2018 maailmanmestarijoukkue Ranska kaatoi loppuottelussa Kroatian lukemin 4-2. Ranskan valmentaja Didier Deschamps luotti 4-2-3-1-ryhmitykseen. Taktisesti älykkäiden ranskalaispelaajien käsittelyssä tämä muoto muuntui monentyyppisiin hyökkäyskuviioihin.

Tukeminen: Joukkuepelaamisen peruseräotteita, autetaan pelikaveria ja helpotetaan omaa pelaamista niin hyökkäys- kuin puolustusvaiheessakin.

Hyökkäysvaiheessa: Oman joukkueen pelaaja tulee pallollisen pelaajan alapuolelle vapaaseen tilaan ja tarjoaa mahdollisuuden pelata taaksepäin, jos pallollinen pelaaja ei pääse etenemään ylöspäin pallon kanssa.

Puolustusvaiheessa: Puolustava pelaaja tukee prässääjää siten, että hän on valmiina riistämään pallon, jos prässääjä ohitetaan tai kun prässättävä antaa huonon syötön, joka on mahdollista katkaista.

Tuplaaminen: Puolustettaessa kaksi pelaajaa auttavat toisiaan ottamalla tilan (ja pallon) pois pallolliselta hyökkääjältä. Jos hyökkääjä pääsee ohi ensimmäisestä puolustajasta, toinen puolustaja on taustalla varmistamassa. Puolustajien välinen työnjako voi olla seuraavanlainen: toinen häiritsee pallollista prässäämällä, toinen yrittää riistää pallon pois.

Varmistaminen: Puolustava pelaaja varmistaa prässääjän ja häntä tukevien pelaajien takana olevaa tilaa. Jos hyökkääjä pääsee etenemään tai syöttö suuntautuu tähän tyhjään tilaan, on varmistaja ottamassa hyökkävää pelaajaa ja/tai palloa vastaan. Varmistava pelaaja säätelee alimman puolustuslinjan korkeutta ja ohjaa edessään liikkuvia pelaajia oikeaan suuntaan.

Vartioiminen (merkkaaminen): Puolustava pelaaja sijoittuu oman maalin puolelle ja niin lähelle vastustajaa, että pystyy katkaisemaan heikon syötön tai saa riistettyä pallon huonosta haltuunotosta. Vartiointia ajatellaan usein pelaajavartiointina (mies miestä ja nainen naista vastaan), mutta myös aluepuolustuspelissä vartioidaan. Tosin hieman eri tavalla kuin mies/naisvartioinnissa, sillä puolustajat vartioivat omalle alueelleen liikkuvia hyökkääjiä. Kun tietty pelaaja vartioi koko pelin vastustajan ykköstähteä, sanotaan, että hänellä on **päällystakki**.

Vastahyökkäys: Nopea tilanteenmuutos puolustuspelistä hyökkäyspeliin, jossa edetään vauhdikkaasti ja suoraviivaisesti vähillä kosketuksilla kohti vastustajan maalia.

Vetäytyminen: Puolustava joukkue laskeutuu puolustusasemiin, jolloin se voi peittää tärkeitä vaara-alueita sekä puolustaa esimerkiksi syöttöjä katkomalla, vartiomalla hyökkääjiä tai prässäämällä.

Viimeistely: Maalintekoon tai maalintekoyritykseen päättyvä hyökkäys, pelin rakentamisen ja murtautumisen toivottu lopputulema (ks. Venäjän jalkapallon MM-kisojen komein viimeistely sarjakuvasta tämän kirjan sivuilta 165–168).

Ylivoimien luominen: Joukkueen etenemistä edistää se, jos se kykenee luomaan kentän eri osa-alueille tai kaistoille pelaajaylivoimia oikea-aikaisten liikkeiden ja syöttöjen avulla. **Määrällisiä** eli numeerisia ylivoimia ovat hetkelliset kaksi vastaan yksi ja kolme vastaan kaksi tilanteet. Määrällisen ylivoiman lisäksi on puhuttu myös **laadullisesta** ja **alueellisesta** ylivoimasta. Ensin mainittu tarkoittaa yksi vastaan yksi -tilanteessa sitä, että toinen pelaajista on toista selkeästi laadukkaampi eli hän on muun muassa taitavampi ja nopeampi. Alueellinen ylivoima viittaa puolestaan niihin kentän osa-alueisiin, joissa ylivoimasta on joukkueelle etua ja joihin määrällinen ja laadullinen ylivoima kannattaa rakentaa.

